

## POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Motuk

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **I.D.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 lipca 2023 r.,

zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2023 r., sygn. akt IV KO 129/22 o odmowie przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II AKa 150/16,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 7 czerwca 2016 r., sygn. akt III K 34/15,

wobec jego oczywistej bezzasadności,

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.

**p o s t a n o w i ł:**

**utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.**

## UZASADNIENIE

I.D. w dniu 23 listopada 2022 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku) skierował do „Sądu Administracyjnego w Warszawie” za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku „Skargę z Wnioskami Formalnymi”. W rzeczonym piśmie wniósł o „wszczęcie postępowania sądowo-

administracyjnego w zakresie kontradyktoryjności w sprawie, która wiąże Sąd w zw. z naruszeniem przez Urzędników Państwowych – Porządku Prawnego” (k. 3-34 akt SN o sygn. IV KO 129/22). Motywując złożone pismo I.D. wskazał, iż w jego sprawie dopuszczano się oszustw, a także zaniechano podpisania wyroku (sygnalizując bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.). W dalszej części pisma przedstawił rozważania mające obelżywy charakter oraz swobodne przemyślenia dotyczące funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Białymstoku uznał skargę wniesioną przez skarżącego za wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II AKa 150/16, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 7 czerwca 2016 r., sygn. akt III K 34/15 i pismem z dnia 9 grudnia 2022 r. przekazał ją do Sądu Najwyższego, celem dalszego procedowania (k. 2 akt SN o sygn. IV KO 129/22).

Przewodniczący Wydziału IV Izby Karnej Sądu Najwyższego zarządzeniem z dnia 21 grudnia 2022 r. wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych wniosku poprzez sporządzenie i podpisanie wniosku o wznowienie przez adwokata lub radcę prawnego oraz uiszczenia opłaty od wniosku w kwocie 150 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem uznania wniesionego wniosku za bezskuteczny (k. 36 akt SN o sygn. IV KO 129/22). W odpowiedzi na powyższe wezwanie, wnioskodawca skierował pismo datowane na 4 stycznia 2023 r., w którym podniósł, że orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku nie było prawomocne i dopuszczono się w tej sprawie licznych oszustw, a w ramach złożonego pisma wniósł również o przyznanie obrońcy z urzędu i zwolnienie z obowiązku zapłaty kwoty 150 zł (k. 44-64 akt SN o sygn. IV KO 129/22). Ponadto sygnalizował wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

W kolejnym złożonym piśmie, datowanym na 29 stycznia 2023 r., I.D. przedstawił dalsze przemyślenia dotyczące sposobu sporządzenia podpisu pod orzeczeniem w sprawie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku sygn. akt II AKa 150/16, jego prawomocności, a także wymogu sporządzenia wniosku o wznowienie

postępowania przez adwokata lub radcę prawnego (k. 66-70 akt SN o sygn. IV KO 129/22).

Postanowieniem z dnia 15 marca 2023 r., sygn. akt IV KO 129/22 Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności (k. 72-73 akt SN o sygn. IV KO 129/22).

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone w ustawowym terminie przez I. D. (k. 2-29 akt SN o sygn. IV KZ 10/23). Treść zażalenia w przeważającym zakresie stanowiła powielenie argumentacji osobistego wniosku o wznowienie postępowania oraz wskazanych wyżej pism złożonych w jego następstwie, zaś wywody skarżącego skoncentrowane były w szczególności na „oszustwach sądowych”, których mieli dopuścić się sędziowie rozpoznający sprawy ww. Ponadto zażalenie zostało oparte na argumentacji odnoszącej się do niepodpisania wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II AKa 150/16 (stanowiące wedle skarżącego bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.), wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. w związku z postępowaniem prowadzonym przez Sąd Okręgowy w Białymstoku pod sygn. akt III K 34/15 oraz kwestionowaniu przymusu adwokacko-radcowskiego w zakresie sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania. Zażalenie zawierało także szereg uwag o znamionach pejoratywnych, kierowanych zarówno do sędziów rozpoznających sprawy skarżącego (w tym sędziów Sądu Najwyższego), jak i pod adresem funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

W ślad za zażaleniem, w dniu 21 kwietnia 2023 r., do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo I.D., w którym wniósł o wyznaczenie „Pełnego Składu w Sprawie Ewidentnych Oszustw Prokuratorów [...] i Ustawionego Procesu w Sądzie Okręgowym w B.” (k. 34-49 akt SN o sygn. IV KZ 10/23). W złożonym piśmie domagał się pominięcia wadliwego (zdaniem skarżącego) wymogu przymusu adwokacko-radcowskiego w postępowaniu wznowieniowym i dopuszczenia możliwości działania skarżącego w imieniu własnym. Z treści pisma wynika, że domaga się także dopuszczenia dowodu potwierdzającego oszustwo w sprawie III K 34/15, niemniej na podstawie złożonego pisma nie można stwierdzić jaki jest przedmiot wnioskowanego dowodu.

**Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.**

Zażalenie wniesione przez skazanego nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zważyć, że zgodnie z art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sąd odmawia przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania nierespektującego obowiązującego w postępowaniu wznowieniowym rygoru przymusu adwokacko-radcowskiego w sytuacji, gdy „z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność”. Użyty przez ustawodawcę zwrot „odmawia” oznacza, że Sąd Najwyższy jest zobligowany do przeprowadzenia takiej kontroli osobistego wniosku strony, który wbrew art. 545 § 2 k.p.k. nie został sporządzony i podpisany przez profesjonalnego przedstawiciela procesowego, pod kątem okoliczności, na których go oparto. Zaznaczyć bowiem trzeba, że wniosek o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego podstawy zostały ustawowo skatalogowane (art. 540 k.p.k., 540a k.p.k., 540b k.p.k.) i nie każde, nawet zaistniałe w rzeczywistości, uchybienie procesowe będzie się w nie wpisywało. Ustawodawca w treści przepisu art. 545 § 3 k.p.k. wskazał okoliczności, które mogą świadczyć o oczywistej bezzasadności wniosku (będzie to w szczególności wniosek odwołujący się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu wznowieniowym), lecz nie jest to wskazanie wyczerpujące, o czym świadczy użyte w ustawie wyrażenie „w szczególności”. Pojęcie „oczywistej bezzasadności”, o której mowa we wskazanym przepisie, powinno być rozumiane podobnie jak na gruncie przepisu art. 535 § 3 k.p.k., a zatem „bezzasadność oczywista to taka, która nie wymaga szczególnego badania, jest widoczna na pierwszy rzut oka, niewątpliwa i wniosek obiektywnie nie może doprowadzić do wzruszenia orzeczenia” (postanowienie SN z dnia 25 września 2015 r., II KO 49/15, OSNKW 2016, nr 1, poz. 5). Ponadto, przypomnieć należy, że w postępowaniu o wznowienie postępowania ciężar uprawdopodobnienia podstaw do wznowienia spoczywa na wnioskodawcy.

Kontrola zaskarżonego postanowienia prowadzi do wniosku, że jest ono zasadne i nie występują podstawy do uwzględnienia złożonego zażalenia. W zaskarżonym postanowieniu Sąd Najwyższy słusznie wyeksponował, iż osobisty wniosek I.D. nie zawiera argumentacji, która pozwoliłaby na ustalenie, że w sprawie

miały miejsce okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania wskazane w rozdziale 56 k.p.k., a sam skarżący nie podnosi tego rodzaju przesłanek, które mogłyby stanowić podstawę wznowienia postępowania. W pełni zasadnie dostrzeżono także, iż wnioskodawca po raz kolejny podnosi te same okoliczności, które były już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego we wcześniejszych sprawach będących następstwem uprzednio złożonych wniosków o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II AKa 150/16, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 7 czerwca 2016 r., sygn. akt III K 34/15. W tym miejscu zasadnym jest krótkie przypomnienie tych orzeczeń.

Po pierwsze, postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2019 r., sygn. akt III KO 74/18 oddalono wniosek obrońcy I.D. o wznowienie ww. postępowania oraz stwierdzono brak podstaw do jego wznowienia z urzędu. Przedmiotem rozpoznania w tej sprawie były kwestie odnoszące się do okoliczności określonych w art. 540 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., okoliczności związane z niepodpisaniem wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie o sygn. akt II AKa 150/16 (sygnalizowana bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.) oraz okoliczność nienależytej obsady Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie o sygn. akt III K 34/15 (sygnalizowana bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.). W uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego w sprawie III KO 74/18 przeprowadzono pełny i rzeczowy wywód, który nie pozostawia wątpliwości co do zasadności powziętego rozstrzygnięcia.

Po drugie, postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2019 r., sygn. akt I KO 10/19 odmówiono przyjęcia osobistego wniosku I.D. o wznowienie ww. postępowania na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. Jak podniesiono w uzasadnieniu, wnioskodawca powołał okoliczności sprowadzające się do bliżej nieskonkretyzowanych twierdzeń o dokonaniu na jego szkodę oszustw przez prokuratorów oraz sędziów w sprawie, której wznowienia się domagał. Podnoszone okoliczności w kontekście podstaw wznowieniowych określonych w art. 540 § 1 i 2 k.p.k. Sąd Najwyższy ocenił jako gołosłowne, albowiem wnioskodawca zarówno nie wskazał ustalenia opisywanego przez niego przestępstwa prawomocnym wyrokiem skazującym (przesłanka *propter falsa*), jak również nie wskazał nowych faktów lub

dowodów nie znanych przedtem sądowi (przesłanka *propter nova*). W świetle powyższych okoliczności oraz braku podstaw do wznowienia postępowania z urzędu Sąd Najwyższy jednoznacznie przesądził o oczywistej bezzasadności wniosku.

Po trzecie, postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2020 r., sygn. akt I KO 22/20 ponownie odmówiono przyjęcia osobistego wniosku I.D. o wznowienie ww. postępowania na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. Z uzasadnienia tego postanowienia wynika, iż powodem takiego rozstrzygnięcia był fakt powoływania przez wnioskodawcę okoliczności, które były już przedmiotem postępowań wznowieniowych. Wskazane przez wnioskodawcę twierdzenia po raz kolejny zostały uznane za gołosłowne, bowiem nie zostały poparte żadnymi dowodami i nie znajdowały oparcia w przewidzianych ustawą podstawach wznowieniowych.

Po czwarte wreszcie, postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt I KO 39/20 po raz kolejny odmówiono przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. W przedmiotowym postępowaniu Sąd Najwyższy ponownie odniósł się do kwestii rzekomego obarczenia wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie II Aka 150/16 wadą stanowiącą bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. oraz kwestii oparcia się przez Sąd Okręgowy w Białymstoku na sfałszowanych, wykreowanych w wyniku oszustw dowodach, tj. przesłanki określonej w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Jak zważono, z treści wniosku I.D. jednoznacznie wynika, że nie zachodzą przesłanki umożliwiające wznowienie postępowania, co implikowało uznanie wniosku za oczywiście bezzasadny.

Powyższe wskazuje wprost, że wszystkie okoliczności wskazane zarówno w osobistym wniosku o wznowienie postępowania zarejestrowanym w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt IV KO 129/22, pismach skierowanych w następstwie złożonego wniosku, jak i w rozpoznawanym zażaleniu, odnoszące się do wznowienia postępowania były uprzednio przedmiotem rozpoznania (sprawa o sygn. akt III KO 74/18) oraz kontroli w trybie art. 545 § 3 k.p.k. (sprawy o sygn. akt I KO 10/19, I KO 22/20, I KO 39/20). W związku z tym za słuszne i uzasadnione należy uznać rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu dnia 15 marca 2023 r., sygn. akt IV KO 129/22, albowiem jak określa wprost art. 545 § 3

k.p.k. jedną z podstaw odmowy przyjęcia wniosku z powodu jego oczywistej bezzasadności jest sytuacja, w której wnioskodawca składa po raz kolejny wniosek o wznowienie postępowania odwołując się do okoliczności, które były już rozpoznane w postępowaniu o wznowienie. Taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie, dlatego też nie stwierdzono chociażby potencjalnych podstaw do uwzględnienia zażalenia skarżącego. W ocenie Sądu Najwyższego nie ma procesowego uzasadnienia dla powtarzania rozważań, które zostały wyrażone na gruncie uprzednich postępowań w przedmiocie wznowienia, gdyż I.D. stanowisko Sądu Najwyższego zostało wielokrotnie wykładane. Nadmienić należy jedynie, że w świetle okoliczności przedmiotowej sprawy, Sąd Najwyższy orzekający w niniejszym składzie aprobuje wyrażone w nich stanowisko, dzieląc tym samym rozstrzygnięcie zapadłe w sprawie o sygn. akt IV KO 129/22.

Odnosząc się natomiast zwięźle do kwestii dotyczącej „stwarzania celowej bariery” przez sędziego do złożenia osobistego wniosku o wznowienie postępowania, poprzez oczekiwanie jego sporządzenia i podpisania przez adwokata lub radcę prawnego zauważyć należy, że obowiązek taki wynika z art. 545 § 2 k.p.k. Do chwili obecnej przepis ten nie został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny, a zatem korzysta z domniemania zgodności z Konstytucją RP. Sąd Najwyższy rozpoznający przedmiotową sprawę nie dostrzega podstaw do poddawania w wątpliwość konstytucyjności tego przepisu, dzieląc tym samym stanowisko prezentowane w orzecznictwie najwyższej instancji sądowej (*vide* postanowienie SN z dnia 4 sierpnia 2021 r., IV KZ 26/21, LEX nr 3395944). Przymus adwokacko-radcowski dotyczy przecież nadzwyczajnego środka zaskarżenia i ma gwarantować, aby wniosek zmierzający do podważenia prawomocnego wyroku nie był składany zbyt pochopnie, a co za tym idzie nie był traktowany jako „kolejna instancja”, a nadto był poprawny pod względem formalno-prawnym.

Podsumowując, kontrola zaskarżonego rozstrzygnięcia prowadzi do konstatacji, że na gruncie złożonego wniosku już *prima vista* jasny był brak okoliczności wskazujących na zmaterializowanie się którejkolwiek z podstaw wznowieniowych wskazanych w rozdziale 56 k.p.k., co słusznie skutkowało jego uznaniem za

oczywiście bezzasadny, a w konsekwencji implikowało odmowę jego przyjęcia w trybie art. 545 § 3 k.p.k. Stanowiska tego nie może zmienić argumentacja zawarta w zażaleniu na ww. decyzję oraz piśmie nadesłanym w ślad za złożonym środkiem zaskarżenia. W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie nie zaistniały także żadne podstawy do wznowienia postępowania z urzędu.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

(P.B.)

[ał]